

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Til framkvæmdastjóra sveitarfélaga

Reykjavík 18. ágúst 2017

1708017SA KB
Málalykill: 00.21

Efni: Kostnaðarpátttaka sveitarfélaga vegna kjaramálavinnu sambandsins

Um áratuga skeið hefur Samband Íslenskra sveitarfélaga þjónað sveitarfélögum á sviði kjaramála. Í fyrstu var það gert af hálfu Launanefndar sveitarfélaga, sem starfaði á vegum sambandsins, og naut nefndin þjónustu starfsmanna þess, en sveitarfélögin áttu fulltrúa í nefndinni sem jafnframt tóku þátt í kjaraviðræðum á vegum hennar. Kostnaður við nefndina og kjarasamningsgerð var fjármagnaður með því að deila honum á sveitarfélögin í hlutfalli við þau stöðugildi í hverju sveitarfélagi sem heyrðu undir þá kjarasamninga sem gerðir voru. Auk þess báru mörg sveitarfélög mikinn ómældan kostnað með því að útvega starfsmenn í þessa vinnu án þess að fá hann endurgreiddan.

Eftir því sem umfang þessara verkefna óx, og dagleg þjónusta sambandsins við sveitarfélögin og launaeildir þeirra jókst, var ákveðið að stofna sérstakt kjarasvið hjá sambandinu. Í framhaldinu var ákveðið árið 2010 að leggja niður launanefndina og fullnaðarumboð hennar til kjarasamningsgerðar fluttist til stjórnar sambandsins. Meginþungi kjarasamningagerðar við 63 stéttarfélög auk þjónustu og ráðgjafar til stjórnenda sveitarfélaga varðandi kjaramál hvílir nú á herðum sex starfsmanna kjarasviðs. Í kjaraviðræðum er þó oftast fengin aðstoð frá nokkrum sérfræðingum frá sveitarfélögum sem greitt er sérstaklega fyrir. Að auki fylgir mikil yfirvinna kjarasamningsgerð.

Starfsmat var tekið upp í nokkrum kjarasamningum sveitarfélaga fyrir tæpum þremur áratugum. Það hefur verið í stöðugri þróun og upp úr síðustu aldamótum var nýtt og endurbætt starfsmat tekið upp við launasetningu starfa hjá sveitarfélögum. Starfsmatið er viðvarandi samstarfsverkefni sveitarfélaga og stéttarfélaga, sem hefur eflst og vaxið mikið á síðustu árum, með tilheyrandi kostnaði, þar sem samið hefur verið við æ fleiri stéttarfélög um upptöku starfsmats. Til að auka gæði starfsmatsins, þjónustu við sveitarfélögin og hagkvæmni í rekstri, stofnaði sambandið og Reykjavíkurborg verkefnastofu starfsmats, sem rekin hefur verið með góðum árangri síðan árið 2013. Starfsmatið hefur sannað ágæti sitt sem greiningartæki til að leggja samræmt mat á ólík störf og um það ríkir ágæt sátt meðal sveitarfélaga og stéttarfélaga. Starfsmatið mun einnig auðvelda sveitarfélögum að uppfylla nýlegar lagaskyldur um jafnlaunavottun og spara sveitarfélögunum háar fjárhæðir við innleiðingu jafnlaunastaðalsins, þar sem greining á störfum þeirra liggur nú að mestum hluta fyrir. Frá upphafi hefur fyrirkomulagið verið að sveitarfélögin bera sérstaklega kostnaðinn við þjónustu sambandsins á sviði kjaramála, því þau framlög sem sambandið fær frá Jöfnunarsjóði sveitarfélaga standa einungis undir kostnaði við almenna starfsemi þess.

Reynt hefur verið að halda kostnaðarpáttökunni nokkuð jafnri milli ára þó útgjöldin sveiflist nokkuð ár frá ári. Í bókhaldi sambandsins er sérstakur viðskiptareikningur vegna þessarar þjónustu. Þau ár sem mikið vinnuálag hefur verið við kjarasamningsgerð hefur myndast inneign hjá sambandinu gagnvart sveitarfélögunum, en þau ár, þegar friðarskylda ríkir og minna hefur verið í gangi, lækkar inneignin. Vegna mikils óróa á vinnumarkaði undanfarin ár hafa aðstæður breyst verulega. Undantekningalaust hafa kjaraviðræður við einhver stéttarfélag staðið yfir á hverju ári og einnig hefur fjölgun stéttarféлага í starfsmati aukið kostnaðinn við rekstur þess. Af þeim sökum hefur myndast nokkur inneign hjá sambandinu gagnvart sveitarfélögunum. Staðan er eins og hér kemur fram:

Viðskiptareikningur kjaramála hjá sambandinu

	Áætlun 2017	Ársreikningur 2016	Ársreikningur 2015
Áramótastaða	40.976.926	33.843.057	31.301.327
Starfsmat	22.325.000	21.130.324	19.647.244
Sérkostnaður kjarasviðs	35.000.000	30.000.000	25.000.000
Reikningsfært hjá sveitarfélögum og st. þeirra	(46.000.000)	(43.996.455)	(42.105.514)
Staða í lok tímabils	52.301.926	40.976.926	33.843.057

Samkvæmt framangreindu er ljóst að nokkuð hefur vantað upp á síðustu ár að þær fjárhæðir sem innheimtar hafa verið hjá sveitarfélögunum hafi náð að lækka hallann á þessum viðskiptareikningi. Hallinn var 31,3 m.kr. við ársbyrjun 2015. Það ár námu útgjöldin 44,6 m.kr. og voru 42,1 m.kr. innheimtar hjá sveitarfélögunum. Hallinn var því 33,8 m.kr. í ársbyrjun 2016. Árið 2016 voru um 44,0 m.kr. innheimtar frá sveitarfélögunum, sem var 4,5% hækkun milli ára. Það dugði skammt því hallinn var kominn í um 41 m.kr. við ársbyrjun 2017. Við lok þessa árs er gert ráð fyrir að hallinn verði kominn í 52,3 m.kr. Tekið skal fram að sá kostnaður sem reiknaður er á kjarasviðið er einungis hluti af heildarkostnaði vegna þess.

Við þessu verður að bregðast þegar á næsta ári. Ganga verður á þennan halla. Hugmyndin er að gera það á nokkrum árum. Á næsta ári er verið að ræða um að sérstök 20% hækkun frá fyrra ári verði á framlögum sveitarféлага umfram almennar verðlags- og launahækkunarir sem grunnjaldið á hvert stöðugildi mun hækka um, en sá hluti hækkunarinnar verður í samræmi við það sem almennt verður reiknað með við fjárhagsáætlunargerð sveitarféлага vegna ársins 2018. Sérstakar hækkunarir fyrir árin 2019 og 2020 verða skoðaðar betur síðar. Áfram verður grunneiningin fjöldi stöðugilda hjá hverju sveitarfélagi sem sambandið þjónar og Reykjavíkurborg stendur utan kostnaðar við starfsmatið þar sem borgin greiðir beint sinn hlut við rekstur verkefnastofunnar.

Undirritaður væntir þess að sveitarfélögin ígrundi efni þessa bréfs og láti sambandið vita telji þau að hér sé of bratt farið til að ná fram þeirri leiðréttingu sem nauðsynleg er. Ef ekki berast almenn andmæli við þessari hugmynd má reikna með að hún verði að veruleika og því er tímabært fyrir sveitarfélög sem nú eru farin að huga að fjárhagsáætlunargerð fyrir næsta ár að reikna með útgjöldum í samræmi við hana.

Við umfjöllun um þetta mál er mikilvægt að hafa í huga að gríðarleg stærðarhagkvæmni fylgir því að nýta þjónustu sambandsins á sviði kjaramála. Skilvirknin er mikil, sparnaður

fyrir heildina vegna sameiginlegra kjarasamninga er mikill, auk þess sem samræmi og gegnsæi kjaraákvæðana eru meiri en ef 74 sveitarfélög myndu hvert um sig annast kjaraviðræður og kjarasamningsgerð við þau 63 stéttarfélög sem um ræðir. Stærsta kostinn við núverandi fyrirkomulag þekkja þó eldri sveitarstjórnarmenn, sem muna þá tíð þegar kjaraviðræður fóru fram heima í héraði, oft með ótrúlegum særindum, illindum, vinslitum og sárum sem seint gréru.

Með von um jákvæðar undirtektir.

Virðingarfyllt

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Karl Björnsson
framkvæmdastjóri